

Informatīvais ziņojums

“Par 2018.gada 27.aprīļa Euro grupas un neformālajā 2018.gada 27.-28.aprīļa Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem”

No š.g. 27. līdz 28.aprīlim Sofijā, Bulgārijā notiks Euro grupas un neformālā Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes (ECOFIN) sanāksme.

Euro grupas laikā plānots pārrunāt aktuālākos ekonomikas un finanšu jautājumus, notiks diskusijas par sekojošiem jautājumiem: Banku savienības euro zonas aspekti, algu dinamika, atjaunotais Austrijas Budžeta plāna projekts, esošā situācija Grieķijā un citi aktuālie jautājumi.

Izvērstāka informācija par Euro grupas laikā plānotajām viedokļu apmaiņām par sekojošiem jautājumiem:

Banku savienība – euro zonas aspekti

Sanāksmes laikā plānota viedokļu apmaiņa par Banku savienības euro zonas aspektiem - gatavošanās septītajai Eiropas Centrālās bankas (ECB) Uzraudzības valdes priekšsēdētājas uzklaušanās un diskutēšana par Vienotās noregulējuma valdes (SRB) prezentāciju par tās darbību.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Tematiskā diskusija par izaugsmi un nodarbinātību – algas dinamika

Sanāksmes laikā plānota tematiskā diskusija par algas dinamikas attīstību un esošo situāciju.

2017.gada septembra euro grupā notika viedokļu apmaiņa, kā palielināt euro zonas ekonomisko noturību pret krīzēm un spēju ātri atjaunot izaugsmes tempus. Būtiska loma makroekonomiskā līdzsvara nodrošināšanā ir algām, kas vienlaikus ir arī svarīgs iekļaujošas izaugsmes elements. Algām kā makroekonomisko attīstību izlīdzinošam kanālam īpaši liela nozīme ir Ekonomikas monetārajā

Deklasificēts saskaņā ar FM 07.04.2020.vēstuli Nr.13.7-13/12/1794 (reģ. Nr.SAN-64)

savienībā, kur vairs nav iespēju izmantot citus izlīdzinošus kanālus, piemēram, valūtas kursu.

Galvenās problēmas:

Pašlaik algas *euro* zonā aug aptuveni par vienu procentpunktu lēnāk, nekā iepriekš līdzīga bezdarba apstākļos. Lai gan ekonomikas izaugsme *euro* zonā ir paātrinājusies, algu pieaugums joprojām ir lēns – 2016.gadā nominālās algas *euro* zonā augušas vidēji tikai par 1,2% un 2017.gadā, neskatoties uz ekonomiskās izaugsmes paātrināšanos, tikai par 1,6%. Zemais algu pieaugums kavē kopējo *euro* zonas ekonomikas izaugsmi un darba tirgus izlīdzināšanos valstu iekšienē, resursiem novirzoties uz produktīvākajiem sektoriem ar augstākām algām, kā arī ārējo nesabalansētību mazināšanos. Ārējo nesabalansētību mazināšanās nozīmē situāciju, kad valstis ar tekošā konta pārpalikumiem atļaujas lielākus algu pieaugumus nekā valstis ar tekošā konta deficītiem. Tādējādi caur konkurētspējas un iekšzemes privātā patēriņa izmaiņām tiek samazināts ārējais pārpalikums vai deficīts.

Eiropas Komisija prognozē, ka pakāpeniski algu pieaugums *euro* zonā kļūs straujāks, bet joprojām saglabāsies nedaudz lēnāks par kopējo produktivitātes pieaugumu. Kopumā arī laikā no 2000.gada līdz 2016.gadam reālās algas pieaugums *euro* zonā bijis nedaudz zemāks par produktivitātes pieaugumu. Turpmāk tiek novērots ka:

	2018	2019
Nominālās algas pieaugums,%	2,2	2,3
Inflācija	1,5	1,6
Produktivitātes pieaugums,%	0,9	0,9

Starp galvenajiem pašreizējā zemā algu pieauguma cēloņiem ir vairāku faktoru kopums, tajā skaitā:

- vispārējs darba tirgus vājums, ko bez augsta bezdarba līmeņa raksturo arī daļēja laika nodarbinātības pieaugums, kā arī augsts to cilvēku skaits, kas vīlušies pamet darba tirgu;
- zems produktivitātes pieaugums;
- zema inflācija un zemas inflācijas gaidas;
- strukturālās darba tirgus reformas īstermiņā var būt samazinājušas algu pieaugumu - samazinot strukturālo bezdarbu, pieaug darba vietu skaits, bet kopējais algu fonds tik strauji nepalielinās, rezultātā bremzējot algu pieaugumu;
- pieaugoša algu neelastība;

- tehnoloģiskais progress un globalizācija – ražošanu vieglāk iespējams izvietot ārpus valsts, tādējādi samazinot darbaspēka izmaksas;
- atsevišķās attīstītajās valstīs zūd saikne starp produktivitātes pieaugumu un algu kāpumu – vidējā alga aug straujāk nekā mediānas alga, jo straujākā izaugsme un algu kāpums sasniegts tieši visproduktīvākajās nozarēs ar augstākajiem algu līmeņiem;
- arodbiedrību un kolektīvo vienošanos lomas vājināšanās, kas daļēji saistīts ar augošo pakalpojumu sektora īpatsvaru ekonomikā, kur arodbiedrību un algu vienošanos loma tradicionāli ir bijusi vājāka.

Līdzekļi ar kuriem valsts var ietekmēt algu dinamiku:

Valstij ir atsevišķi instrumenti, ar kuriem tā var tieši vai netieši ietekmēt algu attīstību, tomēr algu veidošanos pārsvarā nosaka tirgus mehānismi. Algu attīstību valsts var ietekmēt ar minimālās algas noteikšanu, kolektīvo līgumu un algu vienošanos ietvaru veidošanu, valsts sektora darbinieku algu politiku, kā arī nodokļu un pabalstu politiku. Algu dinamiku netieši var ietekmēt arī darba tirgus un produktu tirgus strukturālās reformas. Dažādās valstīs un dažādās situācijās valsts ietekmei uz darba algu attīstību var būt ļoti atšķirīga efektivitāte.

Tomēr būtiskākais mehānisms algu pieauguma nodrošināšanai ir produktivitātes celšana, kas vienlaikus arī palielina pieprasījumu un nodrošina darba vietu pieaugumu. Tāpēc ļoti svarīgas ir produktivitāti veicinošas strukturālās reformas, kā arī pietiekamas investīcijas cilvēkkapitālā un reformas, kas uzlabo kopējo biznesa vidi.

Par algu dinamiku Latvijā

Eiropas Komisijas sagatavotajā dokumentā norādīts, ka algu attīstība atsevišķās *euro* zonas valstīs ir visai atšķirīga. Valstīs ar sākotnēji zemākiem attīstības un algu līmeņiem, tostarp Latvijā, algu pieaugumi ir būtiski straujāki. Vidējās algas pieaugums Latvijā pēdējos trīs gados ir bijis visstraujākais starp *euro* zonas valstīm.

Pēc Latvijas Centrālās statistikas pārvaldes datiem, 2015.gadā mēneša vidējā bruto darba samaksa Latvijā palielinājās par 6,8%, 2016.gadā – par 5,0% un 2017.gadā – par 7,9%. 2018.gadā, pēc Finanšu ministrijas prognozēm, mēneša vidējā bruto darba samaksa Latvijā palielināsies par 8%, sasniedzot 1000 *euro*. Straujo algas pieaugumu 2018.gadā noteiks augošais pieprasījums pēc darbiniekiem, būtiskais minimālās darba samaksas paaugstinājums no 2018.gada 1.janvāra (no 380 līdz 430 *euro*), kā arī valsts budžetā paredzētais izdevumu palielinājums atalgojumam, tajā skaitā veselības aprūpes nozares darbiniekiem. 2019.gadā vidējās bruto darba samaksas pieauguma temps kļūs nedaudz lēnāks, veidojot 6,0%, bet pēc tam pakāpeniski pazemināsies līdz 5% 2021.gadā.

Kopš 2013.gada reālās algas pieaugums Latvijā samērā būtiski pārsniedzis produktivitātes pieaugumu, bet 2017.gadā, neskatoties uz strauju vidējās algas kāpumu, abu šo rādītāju pieauguma tempi jau ir bijuši ļoti tuvi. To nodrošinājusi spēcīga ekonomikas izaugsme un straujš produktivitātes pieaugums. Arī turpmākajos gados Finanšu ministrija sagaida, ka darba samaksas kāpums kopumā būs atbilstošs produktivitātes pieaugumam, 2018.gadā gan to vēl nedaudz pārsniedzot.

Tomēr neskatoties uz algu straujāku kāpumu par produktivitāti iepriekšējos gados, kopumā tautsaimniecībā tas nav atspoguļojies eksporta konkurētspējas pasliktinājumā – 2017.gadā eksporta tirgus daļas pasaulē bija noturīgas un eksporta pieauguma tempi palielinājās, darbaspēka ienākumu daļa kopējā pievienotajā vērtībā 2017.gadā vairs neauga, stabilizējoties tuvu ES vidējam rādītājam. Izaicinājumi konkurētspējas noturēšanai turpmāk joprojām ir aktuāli – gan darba tirgus saspīlējumu risināšana, lai mazinātu strukturālo bezdarbu, gan investīciju veicināšana gan fiziskajā, gan cilvēkkapitālā. Neskatoties uz investīciju atkopšanos 2017.gadā, investīciju līmenis joprojām ir zems un investīciju ieplūde mehānismos un iekārtās arvien bija vāja, kas vērtējams kā risks noturīgas produktivitātes izredzēm.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

(iesp.) Atjaunotais Austrijas Budžeta plāna projekts

Sanāksmē plānots izvērtēt Austrijas atjaunoto Budžeta plāna projektu, tā kā nesentika izveidota jauna Austrijas valdība.

Eiropas Komisija š.g. 12. aprīlī paziņoja savu vērtējumu atjaunotajam Austrijas budžeta plāna projektam un to novērtēja kā kopumā atbilstošu Stabilitātes un izaugsmes paktam.

Pagājušā gada oktobrī Austrija Eiropas Komisijai iesniedza budžeta plāna projektu bez izmaiņām pret iepriekšējā gada budžetu, kas ir ierasta prakse ES dalībvalstu valdībām, pirms plānotas jaunas valdības izveides. Eiropas Komisija aicināja Austriju iesniegt atjaunotu budžeta plāna projektu, tiklīdz tiktu izveidota jauna valdība. Atjaunotais plāna projekts tika iesniegts š.g. 21. martā. Eiropas Komisija, izvērtējot atjaunoto budžeta plāna projektu, secināja, ka tajā kopumā ir veiksmīgi ņemti vērā ekonomiskās situācijas šī brīža rādītāji un nākotnes prognožu attīstība, kā arī iekļautas nepieciešamās un plānotās jaunās politikas iniciatīvas. Vienlaikus Eiropas Komisija norādīja, ka plāna izpildē iespējamās novirzes no plānotā, ņemot vērā 2017. gada budžeta izpildi, tādēļ Eiropas Komisija aicināja atbildīgās institūcijas rūpīgi sekot līdzi budžeta procesam un nepieciešamības gadījumā

savlaicīgi veikt korekcijas, lai nodrošinātu, ka budžets atbilst Stabilitātes un izaugsmes paktam.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Grieķija – esošā situācija

Sanāksmē plānots informēt par Trešās ekonomikas stabilizācijas programmas Grieķijai (turpmāk - programma) pašreizējo situāciju.

Programmas trešais pārskats tika noslēgts un 2018.gada 28.martā Grieķijai tika izmaksāts 5,7 mljrd. *euro* parāda apkalpošanai, iekšzemes parāda segšanai, kā arī skaidras naudas rezervei.

Programmas nākamā (ceturtā un pēdējā) pārskata noslēgšanai tiek noteikti vairāk kā 80 galvenie ieviešamie pasākumi. Ieviešamie pasākumi aptver visus Saprāšanās memorandā paredzētos četrus galvenos reformu virzienus: (i) fiskālās ilgtspējas atjaunošana; (ii) finanšu stabilitātes nodrošināšana; (iii) izaugsmes un konkurētspējas nodrošināšana un investīciju piesaiste; (iv) valsts pārvaldes uzlabošana, piemēram, līdz 2018.gada maijam jāapstiprina vidēja termiņa budžets 2018.-2022.gadam, jāturpina nodokļu politikas reformu, jāpilnveido ēnu ekonomikas apkarošanu, jāpārvērtē nekustamā īpašuma nodoklis, jāsamazina ieņēmumus nenesošo aizdevumu līmeņa samazināšana, jāturpina valsts ieņēmumu iekasēšanas un parāda pārvaldības uzlabošana, jāievieš veselības izdevumu efektivizēšanas pasākumi, jāturpina iepirkumu procesa centralizēšanu, jāaktualizē valsts korupcijas novēršanas plāns, jāpabeidz darba tirgus institucionālās sistēmas pārskatīšanu, sociālās labklājības pārskatīšanu, vairāku pasākumu pabeigšana investīciju licencēšanas reformas kontekstā.

Tiek plānots, ka programmas ceturtā pārskata noslēgšana varētu būt šī gada jūnijā/ jūlijā.

Tāpat sanāksmes laikā ministrus informēs par pēc-programmas uzraudzības ietvara izstrādāšanu, par ko būs nepieciešams vienoties, lai noslēgtu programmu augustā.

Vispārīga informācija:

- Eiropas Stabilitātes mehānisma (ESM) programma ilgs līdz 2018.gada 20.augustam un kopumā Grieķija programmas ietvaros ir saņēmusi 45,9 mljrd. *euro* no pieejamiem 86 mljrd. *euro*.
- Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) 2017.gada 20.jūlijā principiāli apstiprināja piesardzības aizdevuma programmu Grieķijai, ar pieejamu 1,3 mljrd. SDR (aptuveni 1,6 mljrd. *euro*) aizdevumu Grieķijai. Aizdevums būs

pieejams, kad Eiropas partneri sniegs specifiskas un ticamas garantijas par pasākumiem, lai atjaunotu Grieķijas parāda ilgtspēju. SVF programma ilgs līdz 2018.gada 31.augustam.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Latvijas nostāja¹ ir, ka netiek atbalstīti nekādi parāda restrukturizēšanas risinājumi (ne parāda norakstīšana, ne iespējamā budžeta primārās bilances mērķu pārskatīšana, kas, iespējams, var ietekmēt Grieķijas valsts parādu un tā restrukturizācijas pasākumu apjomu), kas radītu nepieciešamību Latvijai rezervēt no valsts budžeta jaunus finanšu līdzekļus iemaksai ESM.

Dažādi - Vācijas jaunās valdības politikas prioritātes

Sanāksmē jaunais Vācijas finanšu ministrs Olafs Šolcs (*Olaf Scholz*) prezentēs jaunās valdības politikas prioritātes.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Informācija par neformālās ECOFIN sanāksmes plānotajiem jautājumiem.

Neformālo ECOFIN sanāksmi plānots strukturēt šādi: pirmo dienu iesākot ar darba pusdienu diskusijām par Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšanu, vērtējot ECOFIN ceļa karti Banku savienības izveides pabeigšanai un Eiropas Stabilitātes mehānisma reformas aspektus, turpinot ar pirmo sesiju, diskutējot par konvergenci ES – euro zonā un ārpus tās, kā arī pievēršoties sadrumstalotības tālākai samazināšanai Kapitāla tirgu savienībā (CMU) (konkurence/sadarbība starp finanšu centriem CMU). Savukārt otro dienu turpinot ar otrās darba sesijas diskusijām par iespēju ceļā uz kopīgu darba kārtību modernai nodokļu administrēšanai: uzlabojot ieņēmumu iekasēšanu un cīnoties pret nodokļu krāpniecību vienotajā tirgū. Noslēgumā trešajā darba sesijā notiks diskusijas par atjaunotu pieeju uzņēmumu nodokļa uzlikšanai vienotajā tirgū un digitālās ekonomikas izaicinājumiem nodokļu jomā.

¹ Spēkā ir 2015.gada 17.augusta Ministru kabineta sēdē apstiprinātā nacionālā pozīcija Nr.1 “Par nepieciešamajiem pasākumiem, kas jāveic Grieķijai, lai stabilizētu situāciju, un nepieciešamajiem lēmumiem Grieķijas makroekonomiskās korekcijas programmas noslēgšanai”.

Darba pusdienas

Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšana – ECOFIN ceļa karte Banku savienības izveides pabeigšanai - diskusija

Darba pusdienu laikā tiek plānotas diskusijas, kurās dalībvalstu ministri tiks aicināti apmainīties viedokļiem par veidiem, kā paplašināt un precizēt ECOFIN ceļa karti Banku savienības izveides pabeigšanai.

Banku savienības izveidē līdz šim ir panākts ievērojams progress – izveidots Vienotais uzraudzības mehānisms, Vienotais noregulējuma mehānisms, Vienotais noregulējuma fonds, vienotu noteikumu kopums, ko piemēro visām bankām Eiropas Savienībā. Lai izveidotu Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu, kas garantē iedzīvotāju noguldījumus Banku savienībā centrālā līmenī, ir nepieciešams progress attiecībā uz riska mazināšanas pasākumiem finanšu sektorā. Ir nepieciešams vienoties par pasākumiem risku mazināšanai un dalīšanai ES banku sektorā. Svarīgi ir to paveikt šobrīd, kad ir labvēlīga ekonomiskā situācija un nākamā krīze vēl nav pienākusi.

2017.gada decembrī *Euro* samītā iekļaujošā formātā, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta *euro* zonas reformai, lielākā daļa vadītāju piekrita koncentrēt turpmāko darbu, lai pabeigtu Banku savienības izveidi un turpinātu attīstīt Eiropas Stabilitātes mehānismu. Attiecībā uz Banku savienību tas nozīmē nodrošināt, ka tiek ievērota 2016.gada jūnija ceļa karte, apspriežot tās turpmāku padziļināšanu un paplašināšanu, ja tas ir vajadzīgs, un precizējot konkrētus pasākumus riska samazināšanas un riska dalīšanas jomā.

Šie jautājumi sīkāk ir izskatīti dažādos Padomes formātos. Finanšu pakalpojumu komiteja (FSC) savā ziņojumā *Euro* grupai par 2016.gada 17.jūnija Banku savienības ceļa kartē sasniegtā progresa novērtēšanu galveno uzmanību pievērš šādām tēmām:

- Kritēriju/rādītāju saraksts

Kopumā tika panākta vienošanās par FSC piedāvātajiem sešiem rādītājiem – kapitāla rādītāju, sviras rādītāju, likviditātes rādītāju, stabila finansējuma rādītāju, ienākumus nenesošo aizdevumu (NPL) rādītāju, MREL (minimālās prasības atbilstīgām saistībām).

- Ziņošanas veids

Attiecībā uz ziņojumu sniegšanas veidu FSC kopumā piekrita, ka ik pēc 6 mēnešiem ir vajadzīgs regulārs novērtējums, savukārt viedokļi atšķiras attiecībā uz to, vai būtu jāsigatavo kopīgs ziņojums vai katrai attiecīgajai iestādei atsevišķi. Lielākā daļa dalībnieku, tostarp attiecīgās iestādes un aģentūras, atbalstīja kopīga

ziņojuma sagatavošanu, lai gan daži dalībnieki deva priekšroku atsevišķiem ziņojumiem.

- Indikatoru izmantošana

Attiecībā uz rādītāju izmantošanu kopumā tika panākta vienošanās par to, ka rādītājiem jābūt gan kvantitatīviem, gan kvalitatīviem, un tie būtu jāizmanto visaptveroša novērtējuma kontekstā kā līdzeklis, lai informētu politisko lēmumu pieņēmējus par progresa līmeni risku samazināšanā, nevis mehāniski.

Uz sanāksmi izplatītajā Prezidentūras diskusiju dokumentā ministri aicināti sniegt viedokli, vai tie atbalsta mērķi panākt vispārējo pieeju par tiesību aktu priekšlikumu pakotni risku mazināšanai ES banku sektorā jau maija ECOFIN sanāksmē, tādējādi iezīmējot progresu Banku savienības izveides pabeigšanā pirms jūnija Eiropadomes sanāksmes. Tāpat vaicāts, vai vienošanās par Banku pakotni veicinātu vienošanos par atbalsta mehānismu Vienotajam noregulējuma fondam, kā arī, kādi nosacījumi nepieciešami, lai uzsāktu politiskās diskusijas par Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu (EDIS), kas ir vitāli svarīgs, trūkstošs Banku savienības elements.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Latvija atbalsta pēc iespējas drīzāku vienošanās panākšanu par tiesību aktu priekšlikumu pakotni risku mazināšanai ES banku sektorā, tādējādi veicinot Banku savienības izveides pabeigšanu. Tas ir svarīgi pašlaik, kad ir labvēlīga ekonomiskā situācija un nākamā krīze vēl nav pienākusi. Vienlaikus mums ir svarīgi, lai kompromiss būtu sabalansēts, saglabājot līdzsvaru starp mītnes valstu un iesaistīto valstu kompetento iestāžu pilnvarām pārrobežu grupās ietilpstošo banku regulējumā un uzraudzībā.

Latvija piekrīt, ka vienošanās par Banku pakotni veicinātu vienošanos par atbalsta mehānismu Vienotajam noregulējuma fondam.

Latvija atbalsta pēc iespējas ātrāku politisko diskusiju uzsākšanu par EDIS priekšlikumu, tiklīdz ir panākts pietiekams progress banku sektora risku mazināšanā. **Latvija piekrīt**, ka ir nepieciešams ieviest kritērijus, kas ļautu objektīvi novērtēt, vai risku mazināšanā ir sasniegts pietiekams progress. **Latvija uzskata**, ka gadījumos, kur tas ir iespējams, kritērijam ir jābūt kvantitatīvam. **Latvija atzīst**, ka ienākumus nenesošie aizdevumi, maksātspējas process, pašu kapitāla un attiecināmo saistību apjoms zaudējumu absorbcijai banku noregulējumā ir svarīgi risku mazināšanas pasākumi un pozitīvi vērtē darbu pie atbilstošu kritēriju izstrādes. Svarīgi šajā darbā ņemt vērā dažādu valstu specifiku un ekonomikas cikliskumu, tāpēc ir jāatrod balanss starp kritēriju vienkāršību un elastību.

Latvija uzskata, ka darbs nākamajā posmā pie kopējās Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmas un tādējādi diskusijas jaunā (politiskajā) līmenī par EDIS izveidi ir uzsākamās pēc iespējas ātrāk, tiklīdz ir panākts progress risku mazināšanā. Svarīgs priekšnosacījums ir vienošanās panākšana par Banku pakotni risku mazināšanai.

Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšana – Eiropas Stabilitātes mehānisma reforma - diskusija

Darba pusdienu laikā tiek plānotas diskusijas, kurā dalībvalstu ministriem būs iespēja apmainīties viedokļiem par Eiropas Stabilitātes mehānisma reformu.

Paredzams, ka *Euro* grupas prezidents informēs par aktuālāko attīstību šajā jautājumā, savukārt ECB plāno sniegt viedokli² par Eiropas Komisijas 2017.gada 6.decembrī publicēto priekšlikumu regulai par ESM reformu.

ECB atbalsta Eiropas Komisijas minēto priekšlikumu īpaši attiecībā uz ESM integrāciju ES tiesību sistēmā un pārvaldības (lēmumu pieņemšanas procesa) izmaiņām. ECB neatbalsta ESM pārsaukšanu par Eiropas Monetāro fondu, jo uzskata, ka nosaukuma atstāšana nodrošinās skaidrību sabiedrībai. Lai gan jaunais nosaukums tika iedvesmots no SVF, ECB vērš uzmanību, ka ESM nevar salīdzināt ar SVF, jo SVF ir dibināts pie citiem apstākļiem un ir citas funkcijas, kas nav un nebūs ESM kompetencē, kā piemēram, veicināt starptautisko monetāro sadarbību. Tāpat ECB atbalsta ESM instrumentu pārskatīšanu, lai efektīvi nodrošinātu ESM mērķus un uzdevumus.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē³

Latvija atbalsta ESM attīstību par Eiropas Monetāro fondu un dod priekšroku saglabāt ESM kā starpvaldību formātu, līdz ar to Latvija nedod priekšroku priekšlikumam ESM integrācijai ES tiesību sistēmā un pārvaldības (lēmumu pieņemšanas procesa) izmaiņām.

Latvija uzskata, ka ESM attīstība ir jāvada tā, lai nebūtu nepieciešams grozīt ESM līgumu vairāk kā vienu reizi. Latvija uzskata, ka, ja nebūtu izvirzīti priekšlikumi veikt nozīmīgas reformas fiskālajā arhitektūrā, grozījumi ESM līgumā varētu būt saistīti tikai un vienīgi ar kredītlīnijas izveidi Vienotajam noregulējuma fondam.

Latvija atbalsta ESM instrumentu pārskatīšanu.

² https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/en_con_2018_20_f_sign.pdf

³ Spēkā ir 2017.gada 5.decembra MK sēdē apstiprinātā nacionālā pozīcija Nr.1 “Par Ekonomikas un monetārās savienības padziļināšanas aspektiem – diskusija *Euro* grupā un *Euro* Samitā” un 2018.gada 13.marta MK sēdē apstiprinātā nacionālā pozīcija Nr.2.

Latvija uzskata, ka ESM instrumenti, kas nevienu reizi nav lietoti, vēl nedod pamatu no tiem atteikties.

Pirmā darba sesija

Konverģence ES – euro zonā un ārpus tās - diskusija

Plānotas diskusijas par dažādiem konverģences konceptiem, tostarp pievērsties ilgtspējīgas konverģences un strukturālās konverģences formulēšanai, kas tiktu nodrošināta, īstenojot ar EMU padziļināšanu saistīto pasākumu un reformu kopumu.

Neformālo ministru diskusiju ievirzīs CEPS⁴ analītisks viedokļu dokuments, kurā tiek analizētas sakarības starp jauno un veco ES dalībvalstu, ka arī *euro* zonas un *ne-euro* zonas dalībvalstu ekonomiskās konverģences rādītājiem un to dinamiku pirms un pēc finanšu krīzes. Lai arī sākotnējie secinājumi norāda, ka nepastāv tieša sakarība starp ekonomiskās konverģences ātrumu un pievienošanos vienotajai monetārajai zonai, tomēr tiek lēsts, ka pēc krīzes veiktās reformas *euro* zonas noturības veicināšanai (Banku savienības izveide, Kapitāla tirgus savienība) ir veicinājuši kopējo monetārās zonas noturību pret iekšējiem un ārējiem šokiem.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija pieņem zināšanai neformālo viedokļu apmaiņu.

Vienlaikus norādām, ka ilgtspējīgas konverģences fenomenu nepieciešams skatīt neatrauti no šobrīd diskutētajiem priekšlikumiem EMU padziļināšanas jomās. Tajā pašā laikā uzsverot nepieciešamību pēc iespējas ātras ekonomiskās, sociālās un teritoriālās konverģences veicināšanas ar mērķi izlīdzināt ekonomiska attīstības līmeņu starp ES dalībvalstīm, kas ir pamats droša un ilgtspējīga vienotā tirgus funkcionēšanai ES.

Sadrumstalotības tālāka samazināšana Kapitāla tirgu savienībā (CMU) (konkurence/sadarbība starp finanšu centriem CMU) - diskusija

Plānotas diskusijas, kurās dalībvalstu ministri tiks aicināti apmainīties viedokļiem par Eiropas kapitāla tirgu fragmentācijas samazināšanu, t.sk. ietverot Eiropas Komisijas ierosinātos priekšlikumus par Eiropas uzraudzības iestāžu nostiprināšanu. Domnīca “Bruegel” sniegs prezentāciju par Kapitāla tirgu savienības attīstību.

⁴ Centre for European Policy Studies

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija atbalsta kapitāla tirgu fragmentācijas samazināšanu, papildus uzmanību vēršot uz šādiem aspektiem - nostiprinot vietējos kapitāla tirgus un veicinot pārrobežu sadarbību, kā piemēram, Igaunijas, Latvijas un Lietuvas finanšu ministri 2017.gada 6.novembrī vienojās par ciešāku sadarbību reģionālā kapitāla tirgus izveidē Baltijā, t.sk. attīstot kopējus finanšu instrumentus.

Dažādi

Plānots, ka notiks informēšana par notikušajām G20 finanšu ministru un centrālo banku vadītāju pavasara sanāksmēm.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Otrā darba sesija

Ceļā uz kopīgu darba kārtību modernai nodokļu administrēšanai: uzlabojot ieņēmumu iekasēšanu un cīnoties pret nodokļu krāpniecību vienotajā tirgū - diskusija

Ministri tiks aicināti apmainīties ar viedokļiem par iespējamajiem virzieniem administratīvās sadarbības nodokļu jomā uzlabošanai. Lai veicinātu diskusiju, Bulgārijas prezidentūra izplatīja dokumentu ar ieskatu esošajās problēmās (nespēja iegūt nepieciešamo informāciju un nepietiekamā nodokļu administrāciju savstarpējā uzticība). Dokumentā ir pieminēti arī iespējamie risinājumi (nepieciešamība nodrošināt šīs informācijas pietiekamību un veicināt uzticību) administratīvās sadarbības nodokļu jomā uzlabošanai, kā arī noformulēti jautājumi, par kuriem ministri tiks aicināti sniegt viedokli. Tiek uzsvērta arī problemātika administratīvās sadarbības jautājumos Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) jomā.

Nodokļu jautājumi Latvijai ir svarīgi, jo īpaši ņemot vērā faktu, ka tiešo nodokļu jautājumi šobrīd nav harmonizēti ES līmenī, un Latvija ir piesardzīgi noskaņota attiecībā uz turpmāku tiešo nodokļu harmonizāciju. Saistībā ar netiešo nodokļu jautājumiem, Latvija ir aktīvi iesaistījies dažādos pasākumos, semināros, projekta grupās (tajā skaitā Eiropas Komisijas programmas *Fiscalis 2020*⁵

⁵ Pašreizējā *Fiscalis 2020* programma "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai Nr.1286/2013 (2013.gada 11.decembris), ar ko izveido rīcības programmu nodokļu sistēmas darbības uzlabošanai Eiropas Savienībā laika posmam no 2014. līdz 2020. gadam (*Fiscalis 2020*) un atceļ Lēmumu Nr. 1482/2007/EK) un Daudzgadu finanšu shēmas ietvaru (MFF) pakļaujas sadaļai "A1 Izaugsme un konkurētspēja" (Growth and competitiveness)).

īstenotajās aktivitātēs), kas iniciētas ar mērķi īstenot cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un agresīvu nodokļu plānošanu – gan globālā, gan ES līmenī, lai uzlabotu nodokļu iekasēšanu. Latvijai ir vitāli svarīgi turpināt aktīvu dalību Eiropas Komisijas *Fiscalis 2020* programmā. Nodokļu administrācijas ierēdņiem aktīvi darbojoties programmas aktivitātēs un pārstāvot Latvijas intereses, tiek stiprināta nodokļu administrācijas kapacitāte, kā arī uzlabota sadarbība ES līmenī. Eiropas Komisijas programma *Fiscalis 2020* sniedz iespējas ES dalībvalstīm un kandidātvalstīm apspriest kopējās problēmas un rast iespējamās pieejas, lai atbalstītu Eiropas nodokļu sistēmas modernizāciju un stiprinātu administratīvo sadarbību iekšējā tirgū.

Saskaņā ar Eiropas Padomes Regulu Nr.904/2010 par administratīvo sadarbību un krāpniecības apkarošanu PVN jomā un Eiropas Komisijas *Fiscalis 2020* programmas ietvaros, Latvijas nodokļu administrācijai ir iespēja piedalīties un uzsākt daudzpusējās kontroles pasākumus, kā arī atrasties citu dalībvalstu iestāžu administratīvajos birojos un līdzdarboties citu dalībvalstu nodokļu kontroles administratīvajās procedūrās.

Katru gadu Latvijas nodokļu administrācija uzsāk vairākas daudzpusējās kontroles, kuru ietvaros, sadarbojoties ar kaimiņvalstu administrācijām un piedaloties administratīvajās procedūrās, Latvijas nodokļu administrācija apmainās ar vitāli nepieciešamo informāciju nodokļu kontroles pasākumu veikšanai. Lielākais ieguvums šādām procedūrām ir informācijas kvalitāte un apmaiņas ātrums.

ES kopīgā sistēma administratīvajai sadarbībai starp dalībvalstu nodokļu administrācijām darbojas jau daudzus gadus. EUROFISC ir mērķtiecīgas informācijas apmaiņas tīkls starp ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kas izveidots, lai veicinātu un atvieglotu daudzpusēju sadarbību PVN krāpniecības apkarošanas jomā. EUROFISC tīkla ietvaros ES dalībvalstu nodokļu administrācijas apmainās ar informāciju par nodokļu maksātājiem, par kuriem pastāv aizdomas par iesaistīšanos starptautiskajās shēmās ar mērķi izvairīties no PVN nomaksas.

Latvija augsti novērtē EUROFISC tīkla ietvaros citu ES dalībvalstu nodokļu administrāciju sniegto informāciju par iespējamiem PVN krāpniecības gadījumiem, kuros ir iesaistīti Latvijas nodokļu maksātāji. Turklāt EUROFISC tīkla ietvaros sniegtā informācija par pārrobežu PVN krāpniecības shēmās iesaistītajiem citu ES dalībvalstu nodokļu maksātājiem tiek izmantota riska analīzes nolūkiem.

Saskaņā ar Eiropas Padomes Regulu Nr.904/2010 par administratīvo sadarbību un krāpniecības apkarošanu PVN jomā Latvijas nodokļu administrācija veic informācijas apmaiņu ar dalībvalstīm. Informācijas apmaiņas nodrošināšanā ļoti

nozīmīga loma ir centrālajam koordinācijas birojam jeb CLO, kam ir uzticēta galvenā atbildība par saziņu ar citām dalībvalstīm administratīvās sadarbības jomā. Eiropas Komisija šobrīd izstrādā efektīvu tehnoloģisku rīku, lai nodokļu administrācijas veiktu informācijas apmaiņu vēl efektīvāk. Arī Latvijas nodokļu administrācija aktīvi piedalās tehnoloģisko risinājumu izstrādē un atbildēs par to ieviešanu nodokļu administrācijas darbā. Tādējādi tiks modernizēta nodokļu administrēšana, kas uzlabos cīņu ar nodokļu krāpniecību.

Būtisks solis pretim modernai nodokļu administrēšanai, uzlabojot ieņēmumu iekasēšanu, ir 2015.gadā ieviestā MOSS sistēma, kas attiecas uz telekomunikāciju, apraides vai elektronisko pakalpojumu piegādēm ES iekšienē (PVN īpašais režīms nodokļa maksātājiem, kas neveic uzņēmējdarbību attiecīgā dalībvalstī un kas sniedz elektronisko sakaru, apraides un elektroniski sniegtiem pakalpojumiem, kuri sniegti citas dalībvalsts personām, kas nav nodokļa maksātājas). 2017.gadā tika pieņemta ES Padomes E-komercijas pakotne, kas paredz virkni izmaiņu, paplašinot MOSS darbības jomu ne tikai uz telekomunikāciju, apraides vai elektroniski sniegtiem pakalpojumiem, bet uz visiem pakalpojumiem, t.sk. preču tālpārdošanu. Tāpat, vienas pieturas punkta princips tiek paplašināts uz importētu preču tālpārdošanu no trešajām valstīm vai teritorijām. Minēto izmaiņu ieviešana būs liels izaicinājums visām iesaistītajām pusēm, taču rezultātā viennozīmīgi tiks uzlabota ieņēmumu iekasēšana.

Lai rastu tālākos risinājumus, sanāksmes laikā tiks diskutēts par to:

- vai nodokļu administrāciju nepietiekama uzticība vienai pret otru kavē administratīvo sadarbību, un kādi varētu būt pasākumi uzticības uzlabošanai;
- vai šobrīd ir vispiemērotākais laiks administratīvās sadarbības nodokļu jomā uzlabošanai, un kādi pasākumi šim nolūkam būtu veicami;
- kādus saskaņotus pasākumus būtu jāveic nodokļu administrācijām, administratīvās sadarbības nodokļu jomā uzlabošanai?

Latvijas viedoklis neformālajā ECOFIN padomē

Latvija uzskata, ka esošais ES tiesiskais regulējums ne vienmēr nodrošina iespēju nodokļu administrācijām iegūt nodokļu kontrolei būtisku informāciju, it īpaši gadījumos, kad tiek veikti nodokļu kontroles pasākumi digitālās ekonomikas jomā un veicot kontroles pasākumus saistībā ar lielu starptautisku uzņēmumu grupu saimniecisko darbību.

Tamdēļ Latvija atbalsta administratīvās sadarbības nodokļu jomā stiprināšanu, it īpaši iniciatīvas, kuru rezultātā uzlabosies pieeja uzņēmumu datiem, kas tiek glabāti citā dalībvalstī.

Latvija atbalsta ES nodokļu administrāciju sadarbības turpināšanu, jo nākotnē risināmais jautājums ir digitālās ekonomikas regulācija, vienlaikus respektējot gan valsts, gan uzņēmēju intereses. Jāatzīmē, ka digitālā ekonomika un jaunie biznesa modeļi arī turpmāk būs kā globālais dzinējspēks ekonomikas izaugsmē un vērtību radīšanā, tai pašā laikā radot izaicinājumus tiešo nodokļu jomā.

Latvija uzskata, ka kopīga audita instrumenta (kontroles pasākums) ieviešana būtiski paaugstinās dalībvalstu nodokļu administrāciju un administratīvās sadarbības kvalitāti cīņā ar izvairīšanos no PVN nomaksas.

Latvija no EUROFISC tīkla izveidošanas brīža aktīvi piedalās visās tīkla aktivitātēs un **atbalsta** iniciatīvas tā darbības attīstībai un paplašināšanai.

Laikos, kad nodokļu administrācijām jāturpina nodrošināt efektīvu nodokļu iekasēšanu, bieži vien ar mazākiem pieejamiem resursiem, **Latvija aktīvi iestājas par** moderno tehnoloģiju izmantošanu EUROFISC tīkla darbības pilnveidošanai, proti, kopīgās informācijas analīzes ieviešanu ar darījumu tīkla analīzes rīku (*Transaction Network Analysis – TNA*), kas ļaus visām ES dalībvalstīm veikt kopīgu centralizētu un uz vienotiem riska kritērijiem balstītu riska analīzi pārrobežu PVN krāpniecības gadījumu identificēšanā. Kopīgo IT rīku attīstīšana un izmantošana ir svarīgs aspekts efektīvā ES dalībvalstu nodokļu administrāciju resursu izmantošanā.

Latvija uzskata, ka sadarbība un informācijas apmaiņa ar tiesībaizsardzības iestādēm (Eiropolu, OLAF) sniegs papildu ieguldījumu pārrobežu PVN krāpniecību gadījumu atklāšanā un cīņā ar PVN krāpniecību ES mērogā.

Trešā darba sesija

Atjaunota pieeja uzņēmumu nodokļa uzlikšanai vienotajā tirgū un digitālās ekonomikas izaicinājumi nodokļu jomā – diskusija

Sanāksmē plānotās diskusijas būs saistītas ar Eiropas Komisijas 2018.gada 21.martā publicēto dokumentu pakotni⁶, kuru prezentācija notika ES Padomes Tiešo nodokļu darba grupas ietvaros š.g. 11.aprīlī.

Nozīmīgs sasniegums šajā jomā ir OECD starpziņojums par nodokļu uzlikšanu digitālajā ekonomikā, par ko prezentācija notika G20 valstu sanāksmē Buenosairesā š.g. 19-20.martā (tika pausta apņemšanās turpināt globālu darbu ar

⁶ Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko paredz noteikumus par uzņēmumu nodokļa uzlikšanu nozīmīgas digitālās klātbūtnes gadījumā; Priekšlikums Padomes direktīvai par digitālo pakalpojumu nodokļa kopējo sistēmu attiecībā uz ieņēmumiem, ko rada konkrētu digitālo pakalpojumu sniegšana; Komisijas rekomendācija par uzņēmumu nodokļa uzlikšanu nozīmīgas digitālās klātbūtnes gadījumā; Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei - laiks izveidot modernu, taisnīgu un efektīvu nodokļu standartu digitālajai ekonomikai; Ietekmes novērtējums

mērķi panākt vienprātību līdz 2020.gadam), un ES ieguldījums starptautiskajās diskusijās globālā risinājuma sasniegšanai nodokļu uzlikšanai digitālās ekonomikas uzņēmumiem.

Diskusijas tiks balstītas uz Prezidentūras dokumentu, kura mērķis ir ievirzīt diskusijas starp ministriem par jautājumiem, kas saistīti ar prioritāro jomu noteikšanu uzņēmumu nodokļu uzlikšanā, kur nepieciešama turpmāka rīcība ES līmenī, lai uzņēmumu nodokļu uzlikšana atbilstu izmaiņām mūsdienu starptautiskajā vidē un tiktu nodrošināta godīga un efektīva uzņēmumu nodokļu sistēma ES (Prezidentūras minētie jautājumi, pie kuriem šobrīd notiek diskusijas: piemēram, kopējā konsolidētā uzņēmumu nodokļu bāze, kopējā uzņēmumu nodokļu bāze, ES nesadarbojošos jurisdikciju saraksts), kā arī nodokļu uzlikšana digitālās ekonomikas izaicinājumu kontekstā.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija kopumā atbalsta turpmākas diskusijas par Vienotā tirgus konkurētspējas veicināšanu, t.sk. diskusijas par saskaņotu pieeju uzņēmējdarbības nodokļu jomā. Vienlaikus, **Latvijai ir svarīgi**, lai šāda veida diskusijās tiktu ņemtas vērā dalībvalstu ekonomiku atšķirības, to specifiskās vajadzības, kā arī nacionālās konkurētspējas jautājumi. **Esam piesardzīgi** noskaņoti attiecībā uz turpmāku tiešo nodokļu harmonizāciju.

Latvija uzskata, ka nodokļu risinājumam attiecībā uz digitālo ekonomiku ir jābūt maksimāli globālam, tāpēc pilnībā atbalsta darba turpināšanu OECD līmenī. **Latvija vēlas**, lai ES darbs tiktu maksimāli koordinēts ar darbu OECD līmenī, ar mērķi panākt globālu risinājumu. Vienlaikus, kamēr norit darbs pie globāla risinājuma meklēšanas, **Latvija neiebilst** pret paralēlām diskusijām par pagaidu risinājumu ES līmenī, ja tiek izvērtēti visi potenciālie riski, kas saistīti ar reģionāliem, nevis globāliem risinājumiem.

Latvijas delegācija

Delegācijas vadītājas/s: **Dana Reizniece-Ozola**, finanšu ministre (27.aprīlī)

Baiba Bāne, valsts sekretāre (27.-28.aprīlī)

Juris Kravalis, Latvijas Bankas Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes vadītājs

Delegācijas dalībnieki: **Jurijs Spiridonovs**, finanšu ministres padomnieks

Līga Kļaviņa, valsts sekretāres vietniece finanšu politikas jautājumos (dalība arī *Euro* grupā)

Ilmārs Šņucins, valsts sekretāres vietnieks nodokļu, muitas un grāmatvedības jautājumos

Agnese Timofejeva, Finanšu ministrijas Fiskālās politikas departamenta direktora vietniece, Ekonomisko un finanšu lietu nodaļas LR Pastāvīgajā pārstāvniecībā ES vadītāja

Finanšu ministres vietā

Ministru prezidents

M.Kučinskis

Sterinoviča
67083837, guna.sterinovica@fm.gov.lv